

Poética para inéditos dispersos

Hai poemas que non conseguen habitación nos hoteis que abrimos en temporada alta (na baixa, adurmiñados, agardamos na sala de recepción a chegada dun visitante extraordinario), pasaxe para a travesía ventureira e arriscada dun novo libro. Poida que porque non falan co mesmo acento que os outros. Talvez porque na razón do seu sentido anuncian un proxecto constructivo diferente e nos distraen da empresa que, con vixiante atención, tentamos levar a termo. Algúns, resposta viva a unha urxencia de emoción inmediata, fican indecisos, corpos palpitantes como os escravos de Miguel Anxo, mostrando a maxia descarnada das materias terrestres, os sistemas musculares de mármore sen detalle.

Se te chaman dunha revista para que mandes inéditos e non tes nada novo en marcha e non podes alimentar de súpeto unha faísca morna, revisas os vellos cadernos e topas a sorpresa de fragmentos aínda vivos do teu corpo (a poesía está feita de anacos de pel e medidas de sangue), restos de lume que poden avivecer outravolta. Eses textos deixados á marxe non por razón das súas calidades senón por causa da súa inoportuna chegada recobran así outro sentido: constitúense en testemuños dun proceso inevitábel. Sen eles, sen o concurso tácito da súa presenza, os libros anteriores nunca terían sido edificadas. Sen o seu rumor de imposibeis hóspedes que reclaman dereito de habitación perdería sentido a completa ocupación do hotel por parte dos moradores de pagamento.

(*) Xosé Mª Álvarez Cáccamo naceu en Vigo, en 1950. Estudiu Filoxía Románica na Universidade de Santiago e exerce a docencia nun instituto de Vigo. Os primeiros poemas, escritos en castelán, publicounos na revista *Papeles de Son Armadáns*. O seu primeiro libro, *Laberinto el Clavicordio* (1977), é o único que había sacar á luz nesa lingua. Dende entón, dedicouse exclusivamente á poesía galega con títulos considerados xa imprescindibles no panorama da poesía galega actual: *Praia das furnas* (1983), *Arquitecturas de cinza* (1985), *Os documentos da sombra* (1986, Premio da Crítica, 1987), *Luminoso lugar de abatimento* (1987, VI Premio Esquíu), *Cimo das idades tristes* (1988), *Prego de cargos* (1991) e *O Lume Branco* (1991).

Tamén ensaiou o texto dramático, con títulos como *Monstro do meu labirinto* (1987) e *Casa dormida* (1988).

Como estudioso da lingua e da literatura, publicou no ano 1979 *Galego cero*, fixo unha edición anotada (1985) do poemario de Celso Emilio Ferreiro, *Longa noite de pedra* (1962), ordenou e editou a *Poesía galega completa* de Xosé Mª Álvarez Blázquez e colabora a miúdo en revistas (*Poesía Hispánica*, *Kantil*, *Camp de l'arpa*, *Dorna*, etc.) e xornais (*A Nosa Terra*, *Diario 16 de Galicia*, a extinta *Hoja del Lunes* de Vigo, etc.) con visións críticas e reflexións sobre da literatura.

Son os textos dispersos polo arrabaldo da memoria e cando alcanzan a sorte de seren invitados nalgunha casa, como agora nas estancias hospitalarias do *Boletín Galego de Literatura*, constitúense en grupo nostálxico, colectivo de antigos alumnos que, por rebeldes, non puideron saír na orla de fin de carreira.

Aloia

Os ollos de Alóia
falan un rumor:
auga de lagoa.

(1987)

Brisa

Escoita-se o dominio do silencio
enchendo a vida. Son augas pousadas,
brisa a tocar algunhas follas. Lonxe
falas comigo, pai, soño de albas.

(1987)

Habitante novo

Non dá medo morrer. Están os meus
agardando no monte coas estrelas acesas
e unha xarra de amor e a luz grande do viño
para que eu me console das tristuras terrestres.

(1988)

Un móbel de Calder

A muller que habita nesa torre
polas mañás recibe augas de sol.
Os netos transportan o seu corpo fráxil
como quen leva un móbel
esquisito
de Calder.
Colocan a estrutura de metal quebradizo
na cadeira do xardín entre magnólios.
Sobre a mesa central do ceador
condensa chafarices amarelos
un vaso de sumo de limón.

E marchan os herdeiros
para unha tensa conversa sobre propiedades verticais.

Comezan a pousar aves de prata nos ombros da señora.

(1988)

Así tamén o corazón

Mudou o vento. Soben copos de pomba en bandas a fuxir cara as bocas do mar. Así tamén o corazón con que agardo un esplendor marítimo. A memoria traballa en colección de estampas que me fan vivo namorado nos pórticos frutais, miserábel no calexón dos corpos repartidos sen nome, doce habitante cando ordenaba os aparellos da casa para un prazo de espera.

Aberto repartido corpo meu en xeiras de paciencia e lume, qué batalla de soños aquel día nocturno que achou o seu título na árbore excesiva de estrelas que se chama Agosto e a noiva miña comigo polo río, velozmente conducidos por nada, por máis nada que o xogo de imitar a pel dos lábios en cereixa e pan.

(1990)

Sombra dos ollos escuros

Tantas veces pronunciei os teus ollos alimentando un froito de imposible conformidade. Tantas veces, de regreso debaixo das cifras grises, aterecido de fracaso, procurando evitar ao porteiro nocturno pero tentado de referir-lle o pormenor da miña triste aventura, contar-lle quén eras ti, descoñecida sombra dos ollos escuros, e cómo te busquei entre os copos de fume por carreiros de alimária e rastos e perigos.

Tantas horas programando un acto heroico, algo que tivese forma de aresta extraordinária e voz radical. Tanto inverno desde que escoitei a aparición da túa cor, única no centro do campo das cores, o teu riso de nube sólida, deslumbrada, en desorde. Pero ti de min só pedías a permanencia auxiliar, nunca a paixón.

(1990)

Sempre casas

Casas abandonadas polo amante
a quen un lóstrego avisou dun perigo de máquinas iradas. Casas
que nunca foi posíbel rematar,
chegar ao cúmio que separa as chúvias brancas, túnicas,
porque chegou a peste,
porque marchou un barco levando aos homes todos
e non ficaron mans para mover as pedras.
Feridas pola serpe, as casas.

Abertas en canal, medrou a edra,
entrou lume do cerne da madeira e silvas e morcegos.
Resisten balconadas cos pasos da señora, mortos. Fican ocos
onde calquera tarde alguén gardou un feixe de billetes,
cartas postais, recados (“debo
cinco pesetas ao caseiro de Lagares”)
que xa non serven mais para fechar a casa.

(1991)

Praia

Todo praia desde o cimo gris onde floriron pedras,
estratos e famentas flores verdes sen vida. Todo praia
até unha parte do mundo que non se ve pero que existe lonxe. Baixas escumas. Nós,
corpos espidos un dentro doutro, protexidos
no leito das areas que nunca xente nengunha antes tocou, sentiu,
e nós nun beixo entrando o corpo teu en min, o meu dentro de ti,
cando todo era praia a tarde aberta ao pór-do-sol.
Foi praia nova para corpos rotos en incéndio azul.

(1991)

Xosé María Álvarez Cáccamo
Cobres, 24 xaneiro 92